

Aan:
de voorzitter en leden van
provinciale staten van Drenthe

Assen, 28 juni 2006
Ons kenmerk 26/5.1/2006006456
Behandeld door mevrouw B. van Mierlo (0592) 36 56 48
Onderwerp: Beleidsnotitie "De Wet maatschappelijke ondersteuning en de provincie Drenthe"

Geachte voorzitter/leden,

Op 1 januari 2007 wordt de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) van kracht. De WMO zal grote gevolgen hebben voor burgers en voor de hulp die zij krijgen om zo lang mogelijk actief te participeren in de maatschappij. Gemeenten krijgen een centrale rol in de organisatie-uitvoering van de wet, omdat de gemeentelijke overheid het dichtst bij de burger staat.

Wat betekent de WMO voor de rol en de verantwoordelijkheid van de provincie? Hierover is onder meer gesproken in de vergaderingen van de Statencommissie Cultuur en Welzijn d.d. 25 mei en 23 november 2005.

Provincies hebben een kleine rol in de WMO. Maar provincies hebben hierin ruimte om eigen prioriteiten te kiezen.

Met deze brief willen wij u informeren over de Drentse invulling van een provinciale betrokkenheid bij de WMO.

In Drenthe kiezen wij voor drie hoofdlijnen:

1. ondersteunen/faciliteren van gemeenten om de WMO per 1 januari 2007 te implementeren;
2. samenwerken met betrokken overheden en organisaties aan drie prestatievelden van de WMO: preventief jeugdbeleid, huiselijk geweld en doelgroepenvervoer;
3. samenwerken met betrokken overheden en organisaties aan vijf inhoudelijke thema's van de WMO:
 - cliëntenparticipatie
 - wonen, welzijn en zorg
 - ICT en lokaal loket
 - vrijwilligerswerk en mantelzorg
 - civil society

In de bijlage bij deze brief worden de hoofdlijnen toegelicht.

Mocht u vragen hebben naar aanleiding van deze brief, dan kunt u contact opnemen met mevrouw B. van Mierlo (e-mail b.mierlo@drenthe.nl of telefoonnummer (0592) 36 56 48).

Hoogachtend,

gedeputeerde staten van Drenthe,

, secretaris

, voorzitter

Bijlage(n):
jk/coll.

Beleidsnotitie

De WMO en de provincie Drenthe

Op 1 januari 2007 wordt de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) van kracht. De WMO zal grote gevolgen hebben voor burgers en voor de hulp die zij krijgen om zo lang mogelijk actief te participeren in de maatschappij. Gemeenten krijgen een centrale rol in de organisatie uitvoering van de wet, omdat de gemeentelijke overheid het dichtst bij de burger staat. De provincie heeft bij de uitvoering van de WMO een eigen verantwoordelijkheid. Die staat deels in de wet maar de provincie heeft de ruimte om die rol verder uit te werken. In Drenthe kiezen we voor drie hoofdlijnen:

1. Ondersteunen/faciliteren van gemeenten om de WMO per 1 januari 2007 te implementeren.

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de WMO. De 12 gemeenten in Drenthe hebben met provincie en zorgkantoor het initiatief genomen samen te werken met betrekking tot de invoering van de WMO. Het uitgangspunt voor deze samenwerking is het motto: " lokaal wat kan, regionaal als het beter kan en provinciaal wat nodig is".

Bureau B&A is gevraagd te onderzoeken rondom welke thema's/producten samenwerking op regionaal/provinciaal niveau meerwaarde (in tijd, geld of kwaliteit) heeft en wat een wenselijke samenwerkingsvorm hierbij is. Dit heeft geleid tot het rapport "WMO, van, voor en door gemeenten" (24 oktober 2005). Vooralnog zijn zes thema's benoemd waar samenwerking voordelen heeft. Dit zijn grotendeels "technische" onderwerpen als verordeningen opstellen, ontwikkelen van modellen voor bedrijfsvoering en het onderzoeken van koppelingsmogelijkheden die additionele arbeid en WMO bieden.

Er is een projectorganisatie gevormd met een externe procesmanager. Provincie is zowel in de ambtelijke werkgroep als in de stuurgroep vertegenwoordigd.

Gemeenten dragen tot 1 juli 2006 financieel bij aan dit project met € 10 cent per inwoner (totaal € 445). De Vereniging van Drentse Gemeenten (VDG) heeft de provincie gevraagd om eenzelfde bedrag te cofinancieren. Deze vraag is getoetst aan de Beleidsregel Mensen in het middelpunt. Besloten is om de aanvraag te honoreren.

2. Samenwerken met betrokken overheden en organisaties aan prestatievelden van de WMO

De WMO kent 9 prestatievelden. Provincie is in Drenthe betrokken bij de uitvoering van 3 prestatievelden. Dit zijn:

- Op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met het opgroeien en ondersteuning van ouders met problemen met opvoeden
- Maatschappelijke opvang, advies en steunpunten huiselijk geweld
- Het bevorderen van deelname aan het maatschappelijk verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking etc.

Onze inzet voor de prestatievelden is projectmatig vertaald in de respectievelijke projecten Werk in uitvoering, Huiselijk geweld en Doelgroepenvervoer. Deze inzet is niet nieuw. De projecten lopen en vallen met ingang van 1 januari 2007 onder de WMO-paraplu.

Werk in uitvoering

De provincie is verantwoordelijk voor de jeugdzorg. Gemeenten worden via de WMO verantwoordelijk voor het preventief jeugdbeleid (één van de prestatievelden). Dat is de hulpverlening die geacht wordt de doorstroming naar de (zwaardere) jeugdzorg te voorkomen. Het is in de eerste plaats in het belang van de jeugdigen en hun ouders dat gemeenten deze taak goed uitvoeren. Verder is het van belang dat de druk op de jeugdzorg (die door de provincies wordt betaald) niet onnodig toeneemt. De wet op de jeugdzorg regelt dat de provincie jaarlijks met de gemeenten bestuurlijk overlegt om

afspraken te maken over de inzet van bureau jeugdzorg voor de aansluitingstaken en de inzet van lokale instellingen voor taken op het gebied van preventief jeugdbeleid. Met het project Werk in uitvoering heeft de provincie met alle Drentse gemeenten convenanten "aansluiting jeugdbeleid-jeugdzorg" afgesloten.

Huiselijk geweld

In Drenthe werken politie, justitie en hulpverlening nauw samen aan de aanpak van huiselijk geweld tussen (ex) partners. De aanpak heeft effect gekregen door coördinatie van de samenwerking, die is vastgelegd in een protocol. Ook is advies- en steunpunt huiselijk geweld opgezet dat is ondergebracht bij de GGD.

Provincie draagt vanuit haar rol bij aan de aanpak van huiselijk geweld. Dit door geld of menskracht beschikbaar te stellen voor ontwikkeling en toepassing van methodieken. Ook voeren wij op dit moment besprekingen om samenwerkingsafspraken te maken tussen het AMK (meldpunt kindermishandeling) en het netwerk rond de aanpak van huiselijk geweld.

Doelgroepenvervoer

De provincies Drenthe en Groningen hebben hun bevoegdheden ten aanzien van het openbaar vervoer sinds 1 januari 2005 overgedragen aan het OV-bureau. Het OV-bureau ontwikkelt, organiseert en beheert het openbaar vervoer in beide provincies. Dit betreft niet alleen het reguliere stads- en streekvervoer, maar ook vormen van kleinschalig vervoer. In enkele gevallen is gezamenlijk met gemeenten het Collectief Vraagafhankelijk Vervoer ingevoerd, waarbij Wvg-vervoer en kleinschalig openbaar vervoer worden gecombineerd. Door de invoering van de WMO worden gemeenten in de toekomst voor meerdere vormen van doelgroepenvervoer verantwoordelijk. Te denken valt daarbij aan onder andere het huidige Awbz-vervoer en WSW-vervoer. Het ligt voor de hand om gezamenlijk met de gemeenten alle vormen van doelgroepenvervoer te bundelen, waardoor een beter en efficiënter georganiseerd vervoerssysteem kan ontstaan.

Zo wordt in Zuidwest Drenthe gezamenlijk met de betreffende gemeenten de aanbesteding voorbereid van verschillende vormen van doelgroepenvervoer (o.a. Wvg-vervoer en leerlingenvervoer) en kleinschalig openbaar vervoer (o.a. treintaxi) waarbij wordt ingespeeld op de invoering van de WMO.

3. Samenwerken met betrokken overheden en organisaties aan inhoudelijke thema's van de WMO

De WMO is een wet die draait om participatie van mensen. Er zijn vijf inhoudelijke thema's die de inhoud van de WMO raken en waar het provinciale niveau een meerwaarde heeft. De thema's vallen niet direct samen met de prestatievelden uit de WMO maar zijn voorwaardenscheppend voor een goede uitwerking ervan. Omdat de thema's meerdere prestaties (en dus onderwerpen) raakt noemen we ze thema"boxen":

De vijf themaboxen zijn:

- Cliëntenparticipatie
- Wonen, welzijn, zorg
- ICT en lokaal loket
- Mantelzorg, vrijwilligerswerk
- Civil society

Voor alle vijf themaboxen vindt overleg plaats met gemeenten en andere organisaties om samenwerkingsafspraken te maken. Afhankelijk van de themabox bevindt dit overleg zich in een pril, verkennend, dan wel meer uitvoerend stadium. Hieronder beschrijven we kort de stand van zaken.

Cliëntenparticipatie

Provincie levert, via het Regionaal Patiënten/Consumenten platform (RPCP) een bijdrage aan cliëntenparticipatie met het oog om inbreng in de gemeentelijke besluitvorming. Het RPCP biedt in Drenthe ondersteuning bij het opzetten van lokale WMO-raden in alle gemeenten. Concreet gaat het om inzet bij de volgende activiteiten:

- Inhoudelijk adviseren en professionaliseren van de lokale WMO-raden.
- Informeren van gemeenten over het belang van cliëntenparticipatie.
- Kenniscentrum WMO op het gebied van cliëntenparticipatie/zorgvragersbeleid.

Wonen, welzijn en zorg

Voor een goede uitvoering van de WMO op langere termijn is een goede afstemming tussen wonen, zorg- en welzijnsvoorzieningen noodzakelijk. Op 2 februari jl. is een convenant ondertekend door provincie, 12 Drentse gemeenten en alle Drentse woningcoöperaties. Hierin staat dat alle partijen waar nodig of wenselijk samen optrekken om de opgave op het terrein van bouwen voor mensen met een hulpvraag (ouderen, mensen met een beperking) adequaat te organiseren. Inmiddels is de regio Zuidoost gestart met een afstemmingsoverleg onder leiding van de Grondmij om dit vorm te geven. De intentie is om in 2007 een gebiedsgericht uitvoeringsprogramma te hebben voor wonen, welzijn en zorg.

ICT en lokaal loket

Op dit moment (mei 2006) voert de provincie gesprekken met gemeenten, in VDG-verband, over mogelijkheden tot het ontwikkelen van een gezamenlijk traject op het gebied van ICT-ontwikkeling in de lokale loketten. Het gaat om daarbij om een digitale sociale kaart en cliëntvolgsystemen.

Gemeenten streven naar:

- Een sociale kaart die door de burger eenvoudig via het internet te raadplegen is. Hierbij wordt gedacht aan de aanschaf van hetzelfde systeem.
- Een digitaal cliëntvolgsysteem dat voldoet aan hoge standaards: ondersteuning van werkzaamheden van loketmedewerkers, klantvriendelijkheid en waarborgen voor privacy. Nader onderzocht moet worden of gemeenten hierbij voor één systeem willen kiezen (sommige gemeenten hebben al een keuze gemaakt of werken al met een systeem) of voor andere vormen van samenwerking (optie is bijvoorbeeld het koppelen van verschillende systemen)

Ambitie van provincie is:

Minimaal 8-10 Drentse gemeenten werken samen ten behoeve van de aanschaf en het gebruik van één digitaal systeem voor sociale kaart en cliëntvolgsysteem. Hierdoor wordt inhoudelijke- en financiële meerwaarde bereikt. Hiervoor zijn wij bereid menskracht en geld (overeenkomstig de afspraken in *Mensen in het middelpunt, provinciale sociale agenda 2005-2008*) beschikbaar te stellen.

Mantelzorg, vrijwilligerswerk

In *Mensen in het middelpunt, provinciale sociale agenda 2005-2008* is de ambitie van de provincie vastgelegd om mantelzorg en vrijwilligerswerk in Drenthe te willen ondersteunen en versterken.

Op het gebied van mantelzorg zijn de belangrijkste doelstellingen van de provincie:

- Ondersteuning van een toegankelijk netwerk mantelzorgers (Drents Platform Mantelzorg/DPM)
- Het bieden van subsidies aan projecten gericht op respijtzorg, verbeteren van positie van jonge mantelzorgers en werven van vrijwilligers om tekorten in mantelzorg op te vangen.

Op het gebied van vrijwilligerswerk zijn de belangrijkste doelstellingen:

- Ondersteuning van een provinciaal kennisnetwerk vrijwilligers (KENvrijwilligers) voor lokale steunpunten vrijwilligerswerk, gemeenten en provinciale organisaties die met vrijwilligers werken.
- Het bieden van subsidies voor projecten gericht op jongeren laten kennismaken met vrijwilligerswerk (projecten Maatschappelijke Stages/Backstage) en maatschappelijk betrokken ondernemen (projecten lokale makelaar, BinD en beursvloer)

Veel van deze taken worden uitgevoerd door STAMM onder aansturing van de provincie.

Gemeenten hebben op dit moment hun ondersteuning voor mantelzorg en vrijwilligerswerk in het licht van de WMO nog niet uitgekristalliseerd. Het is de kunst om het provinciaal beleid op het terrein van mantelzorg en vrijwilligerswerk in de toekomst aanvullend te laten zijn op dat wat gemeenten doen.

Civil society

De WMO beoogt dat burgers meer voor zichzelf en voor elkaar gaan zorgen en minder afhankelijk worden van professionele zorg. Het doel daarbij is om mensen zo lang en zo veel mogelijk zelfstandig te laten deelnemen aan de samenleving. Waar dit niet lukt is de overheid er voor ondersteuning. Hiermee stelt de WMO de samenleving voor stevige uitdagingen. Immers op lokaal niveau zal vorm en inhoud moeten worden gegeven aan welzijn en sociale samenhang. Daarbij is het van belang een juiste mix te krijgen van professionele dienstverlening en zelfredzaamheid.

Wij vragen STAMM, Enova en I2D gemeenten hierin te ondersteunen waarbij zij zich vraaggericht opstellen. De inzet en thematiek kan per gemeente verschillen. STAMM is bijvoorbeeld gevraagd om in 2007 een traject uit te voeren gericht op professionalisering/kwaliteitsverbetering van het lokale welzijnswerk in het licht van de WMO.

Met dit pakket maatregelen op deze drie hoofdlijnen ondersteunen wij de gemeenten substantieel bij de invoering van de WMO. Tegelijkertijd richten wij ons beleid ten aanzien van de genoemde prestatievelden en thema's (boxen) op een zodanige manier in dat de invoering van de WMO ook vanuit onze rol en verantwoordelijkheid goed wordt gefaciliteerd.